

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลระบบบำบัดน้ำเสียโรงพยาบาล กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรีครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้และพฤติกรรมในการดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมในการดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย และศึกษาประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสียของโรงพยาบาลต่างๆ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงพยาบาล 4 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า โรงพยาบาลไทรน้อย โรงพยาบาลบางใหญ่ และโรงพยาบาลบางบัวทอง โดยวิธีการใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 คน และเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของน้ำเสียและน้ำทิ้งในแต่ละโรงพยาบาล รวมทั้งสิ้น 56 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้และพฤติกรรมในการดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย คือ การได้รับการอบรม ในขณะที่ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการปฏิบัติงานไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่เคยได้รับการอบรม พบว่ามีคะแนนความรู้อยู่ในระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ 14.00 คะแนน (SD=2.83) สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยได้รับการอบรมซึ่งมีความรู้ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ 9.00 คะแนน (SD=2.74) การได้รับการอบรมยังมีผลต่อความถูกต้องของพฤติกรรมในการดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย โดยกลุ่มที่ได้รับการอบรมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความถูกต้องของพฤติกรรมในการดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย 34.00 คะแนน (SD=6.20) สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยได้รับการอบรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคะแนนความถูกต้อง 29.60 คะแนน (SD=4.77) จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน โดยใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับความถูกต้องของพฤติกรรมในการดูแลระบบบำบัดน้ำเสียที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (P-value = 0.013) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.715 หมายความว่าความรู้และพฤติกรรมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอยู่ในระดับสูง และส่งผลให้เกิดการดูแลและเดินระบบบำบัดน้ำเสียได้อย่างถูกต้อง เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสียของโรงพยาบาลทั้ง 4 แห่งในรูปของความขุ่น BOD COD SS และ TKN พบว่ามีประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสียคิดเป็นร้อยละ 39.82-84.95, 50.86-93.49, 32.62-87.32, 0-84.27 และ 63.27-81.09 ตามลำดับ โดยมีค่าความสกปรกในน้ำเสียในรูปของความขุ่น, BOD COD SS และ TKN อยู่ในช่วง 3.27-160.0 NTU, 8.0-232.0 mg/l, 17.0-223.0 mg/l, 6.0-93.0 mg/l และ 0.3-42.1 mg/l ตามลำดับ